

– **DE MUSLIMSKA BAKVERKEN** är mycket sötare. Ni använder mer honung medan vi använder mer sockerlag med citron...

– Jo, men glöm inte att det är skillnad på tunisiska och marockanska kakor. De tunisiska är inte alls lika söta!

Det är eftermiddag i nordöstra Paris och ute ligger de söndagsösmogna gatorna i det närmsta öde. Inne i föreningslokalen är dock både ljudnivån och stämningen hög runt det stora bordet med ägg, socker och margarin. Och apelsinblomsvatten – en omistlig ingrediens i orientalska bakverk.

Det ska bli tunisisk syltkaka den här gången. Barnen som vet vad det handlar om slickar sig redan om munnen.

Kvinnorna träffas en gång i månaden för att baka och fika – trevligt, men inget märkvärdigt. Om det inte vore för att de representerar två religioner som på så många håll i världen står i ständig konflikt med varandra.

– Det känns tröstlöst att konflikten aldrig tar slut, suckar Ety, judinna, som är här för första gången efter att under lång tid ha sökt efter just en sådan här mötesplats.

– Våra kulturer är så väldigt lika. Jag känner mycket större samhörighet med en muslimsk kvinna än med en kvinna från Bretagne, fortsätter Ety, som är född och uppvuxen i Istanbul.

Lakdar, muslim och född i Tunisien, nickar medan hon hjälper Ety att kavla ut degen.

– Vi liknar varandra på så många sätt, konstaterar hon.

DEN FRANSKA kvinnoorganisationen Bâtisseuses de Paix – Fredsbyggarna – har som syfte att föra samman judar och muslimer, som inte minst i Frankrike ofta har gemensamma rötter i Medelhavsregionen. Att man försöker sprida sitt budskap om tolerans via kvinnorna har flera orsaker.

– Det är modern som har makten i hemmet och som ansvarar för barnens fostran. Dessutom pratar kvinnor mycket mer sinsemellan än vad män gör, konstaterar föreningens ordförande, Annie Paule Derczansky.

Bakverkstan är en av föreningens konkreta aktiviteter.

– Här kan vi prata om saker som inte är konfliktfyllda. Sötsaker vädjar dessutom till våra känslor, väcker barndomsminnen.

NÄR BAKVERKSTAN SLOG UPP portarna före jul fanns det en särskild förklaring till att det blev just här i Paris 19:e arrondissement som arbetet körde igång. Kvarteret har en stor judisk befolkning men här finns även invånare med annan bakgrund. För ett par år sedan uppstod spänningar mellan olika ungdomsgång med etnisk-religiösa förtecken. Konflikten ledde bland annat till ett uppmärksammat misshandelsfall av en ung judisk man.

Spänningarna har enligt Annie Paule egentligen inte sina rötter i Mellanösternkonflikten utan i den franska kolonialhistorien. När Algeriet blev självständigt tvingades landets judar, som var franska medborgare, att flytta till Frankrike.

– Många nordafrikanska judar har uppfattningen att araberna slängde ut dem. Men det var inte judarna de slängde ut, utan kolonisationerna, resonerar hon, själv judinna.

När judarna väl kom till Frankrike fanns redan andra judiska grupper på plats med färdiga sociala strukturer, redo att inlemma nykomlingarna och hjälpa dem att integrera sig. Ett sådant inarbetat nätverk saknade muslimerna som utvandrade till Frankrike ungefär samtidigt. Annie Paule menar att många muslimer uppfattat att Frankrike hjälpte de nyanlända judarna men struntade i muslimerna – en missuppfattning som enligt henne lett till mycket bitterhet.

FÖR ATT ALLA SOM VILL ska kunna vara med och baka i bakverkstan har det varit en del praktiska problem att lösa. Därför är alla ingredienser och alla husgeråd kosher. Till och med den bärbara bänkugnen som Annie Paule konkar med sig i taxin varje gång. Och när det blir tal om att inte diska på plats för att husgeråden då inte längre kommer att vara kosher uppstår viss diskussion – främst bland de judiska deltagarna som tycker att det hela går till överdrift. Men Annie Paule är bestämd på den punkten.

– Vi måste få hit de ortodoxa kvinnorna också. Det är en dröm – men den kommer att infrias, spår hon med övertygelse och förklarar Fredsbyggarnas princip:

– Det handlar verkligen om att lägga sten till sten. Vi ägnar oss inte åt det spektakulära utan arbetar på lång sikt, i vardagen.

PÅ BARA NÅGRA MÅNADER har bakverkstan redan gett ringar på vattnet. En judisk restaurang i närheten har erbjudit kvinnorna att komma och baka pizzor i restaurangens ugn. Dessutom har gruppen fått en inbjudan från en grannkommun om att komma och göra en konkret demonstration av hur de arbetar.

I ugnen börjar sylten att bubbla. Den söta doften av nybakat, med en ljuvlig underton av apelsinblom, fyller lokalen.

– Den är färdig, konstaterar Radia och öppnar ugnsluckan.

Blev degen för tjock? Är den verkligen tillräckligt gräddad? För mycket sylt? Diskussionen är öppen och alla är både självkritiska och generösa mot varandra. Och smaka vill alla.

– Här pratar vi med varandra, delar med oss. Det är en öppenhet som jag älskar, förklarar muslimska Salha som ursprungligen kommer från Algeriet.

Hon tittar på sin dotter Marie som väntar på sin smakbit.

– Jag vill att min dotter ska likna mig när hon blir stor, att hon får samma öppna sinnelag.